

FYYSINEN KOSKEMATTOMUUS

slido

**Mitä ajatuksia sinussa herättää sanat
fyysinen koskemattomuus?**

① Start presenting to display the poll results on this slide.

FYYSINEN KOSKEMATTOMUUS JA SEN RAJAT

RIKOSOIKEUDELLINEN VASTUU

Vastuukärrä
15-vuotta

Alle 15- vuotiaan rikos rikollinen teko
Vahingonkorvausvastuu
Nuorena henkilönä tehty rikos 15-20v

Syyntakeisuus

Ymmärtää teon luonteen ja oikeudenvastaisuuden
Alentunut syyntakeisuus/syyntakeettomuus
Päihtymys ei johda syyntakeettomuuteen!

Tahallisuus ja
tuottamus

Seuraus tarkoitettu/varma/varsin todennäköinen
Huolimattomuudesta

HÄIRINTÄ JA EPÄASIALLINEN KÄYTÖS

slido

MILLAINEN KÄYTÖS VOI OLLA HÄIRINTÄÄ?

① Start presenting to display the poll results on this slide.

HÄIRINTÄ TASA- ARVOLAISSA

- Häirintä voi olla sanallista, sanatonta tai ei-toivottua käytöstä
- Häirinnän ei tarvitse olla tahallista, vaan tärkeämpää on arvioida *toiminnan vaikutuksia*
  - hauskaksi tarkoitettu vitsikin voi olla häirintää, jos vaikutukset ovat syrjiviä
- Häirinnän kohteen suhtautumisella iso merkitys, sillä käytöksen tulee olla ei-toivottua
  - haasteita esim. sanallisessa käyttäytymisessä
- Oikeus omiin tunteisiin
- Muista ja uskalla kertoa asiasta eteenpäin
- Seksuaalinen häirintä voi olla myös seksuaalista ahdistelua, joka on rangaistava rikoksena

HÄIRINTÄ TASA- ARVOLAISSA

- Sukupuoleen perustuva häirintä
  - Halventava puhe toisen sukupuolesta
  - Toisen sukupuolen alentaminen
  - Kiusaaminen, kun se perustuu kiusatun sukupuoleen
  - Käsittää myös sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvan häirinnän
- Seksuaalinen häirintä
  - Kaksimieliset tai vihjailevat vitsit
  - Nimittely, vartaloa tai pukeutumista koskeva kommentointi
  - Vihjailevat eleet ja ilmeet
  - Fyysinen koskettelu
  - Ei-toivotut vihjailevat viestit

SEKSUAALIRIKOKSET: **SEKSUAALISEN KUVAN LAITON** **LEVITTÄMINEN**

- Kuvan tai videon näyttäminen toiselle tai levittäminen ilman kuvassa esiintyjän lupaa
  - Kuva jollain tapaa seksuaalinen (esim. vähäpukeisuus, alastomuus tai muu seksuaalinen toiminta)
  - Kuva loukkaa toisen seksuaalista itsemääräämisoikeutta
- Kuva voi olla joko todenmukainen tai totuuspohjainen

SEKSUAALIRIKOKSET: SEKSUAALINEN AHDISTELU

Koskettamalla tai kosketteluun rinnastettavalla tavalla loukkaa toisen seksuaalista itsemääräämisoikeutta

- Esim. sively, puristelu, taputtelu, suuteleminen
- Takapuoli vs. käsivarsi
- Tekijällä ei ole lupaa tehdä tekoa eikä uhri osallistu tekoon vapaaehtoisesti

Tekijän ja uhrin ikä ja keskinäinen suhde vaikuttaa teon seksuaalisuuteen

- Esim. vanhemman hellyydenosoitukset lapselle tai hierojalla käynti

Sanallinen häirintä, viestin tai kuvan lähettäminen, kuvan ottaminen tai itsensä paljastaminen myös seksuaalista häirintää!

- Sukuelimestä lähetetty kuva ilman vastaanottajan lupaa
- Seksuaalissävytteinen ehdottelu tai toisen seksuaalielämästä kyseleminen

SEKSUAALIRIKOKSET: SEKSUAALINEN HYVÄSIKÄYTTÖ

- Tekijä saa toisen osallistumaan sukupuoliyhteyteen tai muuhun seksuaaliseen tekoon käyttäen hyväksi omaa asemaansa
- Uhrina alle 18-vuotias
  - Tekijänä esim. opettaja, työnantaja, valmentaja
  - Tekijän ja uhrin välinen kypsyys- tai ikäero
    - Kyky päättää omasta seksuaalisesta itsemääräämisoikeudesta uhrilla heikompi

SEKSUAALIRIKOKSET: SEKSUAALINEN HYVÄSIKÄYTTÖ

- Uhrina henkilö, joka hoidettavana sairaalassa tai muussa laitoksessa
  - Uhrin mahdollisuus ilmaista tahtoa heikentynyt sairauden, vammaisuuden tai muun syyn vuoksi
- Uhrina henkilö, joka tekijään nähden heikommassa tai alisteisemmassa asemassa
  - Esim. työntekijä
- Ei edellytä väkivaltaa tai sen uhkaa!
- Seksuaaliseen hyväksikäyttöön voi syyllistyä, vaikka uhri olisi osallistunut tekoon vapaaehtoisesti!

SEKSUAALIRIKOKSET: SEKSUAALINEN KAJOAMINEN

Seksuaalisen teon tekeminen koskettelemalla tai muulla tavoin

- Henkilölle, joka ei osallistu siihen vapaaehtoisesti

Muut seksuaaliset teot kuin sukupuoliyhteys

- Olennaisesti loukkaa uhrin itsemääräämisoikeutta
- Esim. voimakas tai intensiivinen sukuelinten koskettelu

Saa toisen henkilön ryhtymään seksuaaliseen tekoon vasten tahtoaan

- Esim. itsensä koskettelu
- Seksuaalista kajoamista myös, mikäli uhri pakotetaan katsomaan tekijän itselleen tekemää seksuaalista tekoa

SEKSUAALIRIKOKSET: RAISKAUS

- Tekijä on sukupuoliyhteydessä henkilön kanssa, joka ei osallistu siihen vapaaehtoisesti
  - Toiminta ei ole vapaaehtoista, mikäli henkilö ei ole sanallisesti, käytöksellään tai muulla tavalla ilmaissut osallistuvan tekoon vapaaehtoisesti
  - Sairaus, vamma, pelkotila, tiedoton tila
- Väkivallan uhka ei välttämätöntä!
- Painostuksen alla suostumus ei ole vapaaehtoista!
- Oikeus keskeyttää ja kieltäytyä missä vaiheessa tahansa!

SEKSUAALIRIKOKSET: LAPSIIN KOHDISTUVAT RIKOKSET

Seksuaalirikosten suojaikäraja 16-vuotta

Alle 16-vuotiaisiin kohdistuvat seksuaaliset teot sellaisenaan rangaistavia

- Rajoitussäännös samanikäisten välisissä vapaaehtoisissa teoissa!
- Ei saa loukata toisen seksuaalista itsemääräämisoikeutta

Arvioitava henkilöiden keskinäinen suhde ja henkinen kypsyys

- Esim. 15 ja 17 vuotias
- Alle 15 vuotiailla pienempi ikäero
- Alle 12- vuotias → ei sovelleta rajoitussäännöstä

PAHOINPITELY

- Tehdään toiselle ruumiillista väkivaltaa tai tällaista väkivaltaa tekemättä loukataan toisen ruumiillista koskemattomuutta
- ”Perinteinen” väkivallan tekeminen voi olla esim. lyöminen, läpsiminen, pureminen, potkiminen tai kuristaminen
- Väkivaltaa tekemättä vahingoitetaan toisen terveyttä, aiheutetaan toiselle kipua tai saatetaan toinen tiedottomaan tilaan
  - Taudin tartuttaminen tahallaan, huumausaineiden käyttö, henkinen pahoinpitely

LIEVÄ PAHOINPITELY

- Kriteerit samat kuin pahoinpitelyssä
- Teko kokonaisarvosteltuna vähäinen
  - Nyrkki vs. avokämmen, mihin on lyöty, lyönnin määrät ja voimakkuudet
- Uhri yli 18v → tulee vaatia rangaistusta, jotta syyttäjä voi nostaa syytteen
  - asianomistajarikos
- Lähisuhdeväkivaltatapauksissa syyttäjä voi nostaa syytteen, vaikka uhri olisi yli 18-v eikä vaadi rangaistusta
  - virallisen syytteen alainen rikos
- Alaikäiseen kohdistuneesta lievästä pahoinpitelystä syyttäjä voi myös nostaa syytteen

MITÄ ON TÄRKEÄÄ MUISTAA?

Ilmoittaa aikuiselle tai jollekin luotettavalle henkilölle

Ei ole koskaan uhrin vika

Kaikki tunteet ovat sallittuja

slido

**Jäikö jokin asia askarruttamaan
mieltäsi?**

① Start presenting to display the poll results on this slide.